

KONKURS PRZEDMIOTOWY

BIZNES I ZARZĄDZANIE

POZIOM PODSTAWOWY • LICEUM I TECHNIKUM

SESJA JESIENNA 2026**Zakres obowiązujący przy konstrukcji arkuszy konkursowych****25**

pytań A–D

1

poprawna odpowiedź

60

minut

Zasady wspólne

- Biznes i zarządzanie w zakresie podstawowym ma łącznie 2 godziny tygodniowe w cyklu. Szkoła może zrealizować cały kurs tylko w klasie I, tylko w klasie II albo podzielić go między klasy I i II.
- Dlatego numer klasy nie jest wiarygodnym wyznacznikiem zakresu konkursowego. Synapsa stosuje dwa ETAPY REALIZACJI: A – rozpoczęcie kursu, B – kontynuacja kursu po wcześniejszym roku nauki.
- Zakres jest kumulatywny. Etap B obejmuje także wiadomości i umiejętności opanowane na Etapie A.
- Arkusz może wykorzystywać case study, krótkie dane ekonomiczne, oferty finansowe, budżety, wykresy i sytuacje problemowe. Nie wymaga pamięciowej znajomości bieżących stawek podatków, stóp procentowych ani aktualnych danych rynkowych – jeśli są potrzebne, zostaną podane w zadaniu.

Kontrola formalna i programowa

- Obowiązująca podstawa PP dzieli treści na: osobę przedsiębiorczą, zarządzanie projektami, gospodarkę rynkową, finanse osobiste, rynek pracy i przedsiębiorstwo.
- Oficjalny rozkład ORE pokazuje typowy wariant dwuletni: w pierwszym roku 7 h kompetencji przedsiębiorczych, 13 h projektów, 5 h gospodarki i 5 h finansów; w drugim roku 7 h dalszych finansów, 8 h rynku pracy i 15 h przedsiębiorstwa.
- Jesienne cięcia Synapsy są celowo węższe niż pełne moduły roczne, tak aby były dostępne zarówno dla szkół realizujących 1 godzinę tygodniowo przez dwa lata, jak i 2 godziny tygodniowo w jednym roku.

A**ETAP A – ROZPOCZĘCIE KURSU PP**

Kompetencje przedsiębiorcze i podstawy zarządzania projektem

1. Zakres kumulatywny

- kompetencje społeczne i matematyczne ze szkoły podstawowej potrzebne do analizy prostych sytuacji życiowych i ekonomicznych.

2. Osoba przedsiębiorcza

- znaczenie przedsiębiorczości w życiu osobistym, społecznym i gospodarczym;
- kompetencje osoby przedsiębiorczej: wiedza, umiejętności i postawy; podstawowa autodiagnoza mocnych stron i obszarów rozwoju;
- komunikacja werbalna i niewerbalna; aktywne słuchanie i jasne formułowanie komunikatu;
- rozpoznawanie podstawowych technik wywierania wpływu i sposobów obrony przed manipulacją;
- zarządzanie czasem, podejmowanie decyzji i znaczenie pracy zespołowej;
- kreatywne myślenie, bariery kreatywności, innowacja i znaczenie innowacyjności.

3. Podstawy zarządzania projektem

- projekt i jego odróżnienie od działania rutynowego/procesu;
- etapy projektu i formułowanie celu; analiza celu według kryteriów SMART;
- zadania i role członków zespołu; dobór odpowiedzialności do zadania;
- rozpoznawanie prostych problemów organizacyjnych w zespole projektowym.

Granica zakresu

- bez obowiązku samodzielnego przygotowania pełnego harmonogramu i budżetu projektu;
- bez zarządzania ryzykiem projektu i formalnego sprawozdania jako materiału obowiązkowego;
- bez prawa popytu i podaży, budżetu państwa i praw konsumenta jako nowych działań;
- bez finansów osobistych, rynku pracy i przedsiębiorstwa jako nowych bloków.

Uwaga: Etap A jest przeznaczony dla uczniów rozpoczynających BiZ w danym roku, niezależnie od tego, czy jest to klasa I czy II.

B**ETAP B – KONTYNUACJA KURSU PP**

Projekt, gospodarka rynkowa i finanse osobiste

1. Zakres kumulatywny

- pełny Etap A;
- pełne podstawy zarządzania projektem zrealizowane wcześniej: harmonogram, prosty budżet, modyfikowanie planu, rozpoznawanie ryzyk i zwięzłe sprawozdanie.

2. Gospodarka rynkowa

- fundamentalne wartości gospodarki rynkowej: wolność gospodarcza i własność prywatna;
- podmioty i funkcje rynku; zależności między gospodarstwem domowym, przedsiębiorstwem i państwem;
- prawo popytu i podaży oraz czynniki wpływające na ich wielkość – bez zaawansowanej analizy wykresów PR;
- podstawowe wskaźniki gospodarcze: PKB, inflacja, zatrudnienie i bezrobocie – interpretacja pojęć i danych;
- budżet państwa/JST, deficyt i dług publiczny – podstawowe zależności;
- prawa konsumenta i instytucje prokonsumenckie.

3. Finanse osobiste

- funkcje i formy pieniądza; podstawowe instytucje rynku finansowego;
- budżet gospodarstwa domowego, racjonalne planowanie wydatków i ryzyko spirali zadłużenia;
- wynagrodzenie brutto i netto, podstawowe rodzaje podatków i sens rozliczeń podatkowych – bez pamięciowych stawek;
- oszczędzanie i inwestowanie: różnice, ryzyko, oczekiwany zysk i płynność;
- usługi bankowe, bezpieczeństwo elektronicznych usług finansowych, podstawowe ubezpieczenia i zabezpieczenie przyszłości.

Granica zakresu

- bez systematycznego rynku pracy: mierników, aktywizacji, rekrutacji i form zatrudnienia jako nowych zagadnień;
- bez tworzenia przedsiębiorstwa, biznesplanu, analizy SWOT i źródeł finansowania firmy jako nowego bloku;
- bez giełdowych analiz inwestycyjnych należących do PR;
- bez wymagania aktualnych stawek podatkowych, oprocentowania czy notowań instrumentów finansowych.

Uwaga: Etap B jest przeznaczony przede wszystkim dla szkół, które kontynuują BiZ po wcześniejszym roku nauki. Szkoła realizująca cały kurs tylko w jednym roku może pozostać przy Etapie A w edycji jesiennej.

Podstawa opracowania: obowiązująca w roku szkolnym 2026/2027 podstawa programowa Biznesu i zarządzania dla liceum i technikum (zakres podstawowy), ramowy plan nauczania z 20 maja 2024 r. oraz rozkład materiału Ośrodka Rozwoju Edukacji z 2024 r. Zakresy konkursowe zbudowano według etapu realizacji, ponieważ przepisy nie przypisują BiZ do jednego stałego numeru klasy.